

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

باب حادی عشر

صفات ثبوتیه خداوند

جلسه ۲۸

استاد علی احمد

متکلم بودن خداوند متعال:

ماهیت کلام خداوند متعال:

۱- نظر اشاعره: کلام خداوند، معنایی قدیم و قائم به ذات او است.
• نکته: این نظریه باطل است زیرا تعدد قدماء پیش می‌آید، ضمن اینکه معنای واضحی از کلام خداوند ارائه نداده‌اند.

۲- نظر معتزله، کرامیه و حنابله: کلام خداوند، حروف و اصواتی است که باهم ترکیب شده و مقصود خدا از آن فهمیده می‌شود.

این نظریه صحیح است به دو دلیل:

الف- معنای متبادر به ذهن عقلاء، همین معنی است.

ب- معنایی که اشاعره گفتند، قابل تصور نیست که بخواهد اثبات شود.

کلام خداوند متعال قائم به چه چیزی است؟

۱- نظر اشاعره: کلام خداوند، معنایی است که قائم به ذات خداوند می‌باشد.

۲- نظر حنابله و کرامیه: حروف و اصواتی است که قائم به ذات خداوند می‌باشد.

۳- نظر معتزله و امامیه: حروف و اصواتی است که قائم به ماسوی الله می‌باشد.

• نکته: نظر صحیح، نظر سوم، یعنی نظر معتزله و امامیه است به این دلیل که: ایجاد کلام در

ماسوی الله توسط خداوند متعال، امری ممکن بوده و موید قرآنی نیز دارد (وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا).